Ч. 275 (10.658). Львів, середа 9. грудня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМИНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—1з год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·30 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Просвіта й „політосвіта“.

(З нагоди свята „Просвіти“.)

Радянська Україна, як відомо, зовсім не знає виразу „просвіта“; більш того, радянська влада навіть хвалиться тим, що на кінець 1921 р. „політосвіта“ зліквідувала просвіту та „Просвіти“*)

В той час, як під словом „просвіта“ розуміємо пробуджения серед населення національної свідомости та прилучення його перш за все до культури свого народу, а потім і до вселюдської культури, як сукупности тих матеріяльних та ідеальних вартостей, досягнення яких ставить собі людство на шляху свого безконечного розвитку, — „політосвіта“ — це є „агітація та пропаганда“ **комуністичної культури**“.

Так віткнулися між собою на В. Україні два світогляди, — світогляд української інтелігенції та народу, який уже зрісся зі своїми „Просвітами“, і світогляд радянської влади, як виразника пануючого російського большевизму.

Визнаючи єдиний засіб боротьби й в духовій сфері — фізичну силу, радвлада повела таку боротьбу з „Просвітами“, як з інституціями, що взяли на себе завдання поширювати та зміцнювати національну свідомість серед українського народу, — а саме одним „росчерком пера“ зліквідувала „Просвіти“, обвинувачуючи їх в тому, що вони пересякнуті були „шовінізмом і національними традиціями“ (!), а на їх місце насадила „сельбуди“, які „мусять стати міцним опертям радянської влади на селі“.**)

Ця боротьба двох світоглядів лише назовні скінчилася перемогою радвлади — зростом сельбудів на рахунок знищених „Просвіт“, але український нарід і надалі залишився при свойому світогляді. Про це свідчить, по-перше те, що українське селянство байдуже ставиться до „сельбуда“, не вступаючи в його члени, наслідком чого „сельбуди“ істнують лише на папері (див. „Діло“, ч. 265 за ц. р.); по друге, народній учитель, який завжде брав активну участь в позашкільній освіті серед дорослих, тепер байдуже ставиться до „політосвіти“ та тих установ, в яких вона переводиться. Радянська влада на Вел. Україні увесь час дбає про те, щоб притягнути учительство на свій бік, бо тільки через нього — це вона добре розуміє — можна опертися на населення, встановити славетну „змичку“ з селом.

Ніщо инше, як це болюче для радвлади питання спонукало сучасного наркомпроса Шумського рівно рік тому звернутися зі закликом до українського учительства — взяти активну участь в сельбуді та хаті-читальні. „В сельбуді та хаті-читальні, — так пише Шумський в своїй статті „На третьому фронті“*) — вчитель, як що він не сліпий, побачить свою мрію досягненою, йому залишається лише віддати цим закладам свої сили. І легко зрозуміти, що одну з найглибших трагедій, яку переживає вчительство на селі, трагедію відірваности від селянського побуту, обопільного нерозуміння, в чому часто вчитель безпідставно обвинувачує селян, буде ліквідовано, учитель, стане своїм, не наймитом, а своїм в свойому незаможницькому осередкові“. Даремно п. Шумський нагадує українському учительству про його обовязок перед своїм народом. Український учитель добре відчуває незаслужений наклеп на себе з боку наркомпроса Шумського; учитель на Вел. Україні ніколи не був наймитом свого народу, а завше служив йому сумлінно, віддаючи йому всі свої сили й навіть життя. І коли учитель дійсно проходить тепер, — як каже п. Шумський, — боязливо або байдуже мимо сельбудів і хат-читалень, то якраз тому, що він не бачить в „сельбуді“ здійснення своїх мрій, — в тому сельбуді, що з наказу радвлади зліквідував „шовіністичну“ „Просвіту“, — бо він є духово зрячий і тому залишився при старому світогляді на завдання культурно-просвітної праці.

Товариство „Просвіта“ у Львові, що обходить 8. грудня свято 57-літніх роковин свого істнування, являється в сучасний мент єдиною центральною українською установою, яка в своїй діяльности кермується поширенням серед народніх мас правдивої просвіти. І тому це свято „Просвіти“ повинно знайти сердечний відгук і матеріяльну підтримку не тільки на тому просторі, на якому покликано Т-во здійснювати своє завдання, але й поза межами його, — всюди, де перебуває Українець, як що він стоїть на грунті світогляду, який визнає правдиву просвіту, а не „політ-освіту“ за головну основу нашого **національно-політичного** відродження.

Ст. Сірополко.

Прага, 5. грудня 1925.

*) Гляди „Народня Освіта на Вкраїні“. Вид. Нар. комісаріяту Освіти УССР. 1924.
**) Там же.
*) „Шлях Освіти“ ч. 11—12 за 1924 р.

У новій фазі.

Неясний епізод в процесі Штайґера.

Над процесом, а радше справою Штайґера, від самого початку вявляються все нові знаки запиту, все нові темні й нерозгадані місця. І прокуратура, і оборона, і заінтересовані та спомагаючі чинники намагаються на **свій лад** вивести ту поплутану справу на денне світло, прояснити її своїм власним і запозиченим рефлектором, одначе досі — правду кажучи — без успіху.

Прокуратура і кримінальна поліція вперто піддержує обвинувачення Ст. Штайґера. Оборона, дефензива і жидівські політичні чинники дошукуються — так само вперто — атентатчика серед українських конспіративних кол. Жидівська публична опінія всецілo піддержує погляд оборони і дефензиви, українська й польська прилюдна думка не є одноцілa в оцінці цеї вельми складної події.

Не вважаємо себе покликаними переводити аналізу всіх тих суперечних поглядів, ані не почуваємо себе на силах розсвітлити темні місця штайґеріяського процесу. Всеж таки вважаємо вказаним звернути увагу на деякі несподіванки цього цікавого й розтяженого процесу.

Оборона й дефензива поставили тезу, що невдалий атентат на през. Войцеховского є ділом української конспіративної організації, а не вчинком обвинуваченого. Тією організацією в первісній концепції була якась комуністично-терористична організація. З її рамени шідими місяцями в процесі Штайґера і його „етичнім“ відгалуженні — процесі Єгера й Микитина товклися у всіх відмінках прізвища Паньчишина. Харкова і Фідика. Твердження дефензиви і певність оборони — здавалося — не лишали під тим оглядом ніяких сумнівів. Вкінці Паньчишин з трудом виказав свою непричасність до атентату, хоч плач його матері та її своєрідно-забобонний острах перед присягою становили для оборони непохитну певність вини запідозреного. Харків і Фідик пропали, і тому їх прізвища до останніх днів були тим бенґальським вогнем, яким оборонці намагалися освітлити таємну справу атентату на польського президента.

Від якогось часу поруч з прізвищами Харкова й Фідика почала виринати теж особа Теофіля Ольшанського, який на основі доносу принагідного конфідента, а тепер вже на основі свого власного признання виконав невдалий атентат на през. Войцеховского. І хоч організації, до яких — по словам оборони і дефензиви — належали Харків і Фідик з одного боку і Ольшанський з другого, себ-то організації: комуністично-терористична і українська військова, зовсім — так сказати — не римуються, то всеж таки це не перепиняло ісповідникам „українофільської“ концепції підтягати їх під спільний знаменник. Вкінці після признання Ольшанського ця фаза проминула. На полі бою лишається сам тільки Т. Ольшанський з Українською Військовою Організацією.

Коли перед тижнем варшавська преса принесла перші вістки про признання Ольшанського, і то в тому розумінні, що він **зголосився до суду**, перед яким зложив свої зізнання, ми подали ті вістки зі знаком запиту, а одночасно обіцяли повернути до тієї справи після відчитання зізнань Ольшанського у львівському суді. Виявилося, що Ольшанський до берлінського **суду** не зголошувався, тільки склав свої зізнання перед берлінською **поліцією**. І якнебудь дивитися на цю первісну неточність, то всетаки слід ствердити, що між зізнаннями в **суді** і зізнаннями на **поліції** (хочби вона була берлінською) є груба ріжниця.

Киньмо оком на признання, його мотиви і деякі подробиці зізнань Т. Ольшанського, зложені ним у берлінській поліції перед кінцем процесу Штайґера. Коли це робимо, то не тому, щоби **приєднуватися до тих, які піддержують підозріння чи обвинувачення Штайґера**, ані не тому, щоби **виключувати можливість доверщення атентату Українцем на особі президента польської держави**. Робимо це тому, щоби вказати, що **признання Т. Ольшанського в теперішній стадії не може вважатися для обєктивного досліднника непохитно переконуючим.**

Ольшанський признається перед берлінською поліцією, що це він виконав атентат на през. Войцеховского та що підозріння в тому вчинку инших осіб а між ними й обвинуваченого Штайґера, є безосновні. Мотивом цього індивідуального признання є **змагання не допустити до засуду невинної людини**. Змагання благородне, але значно спізнене. Чому це не сталося скорше? Коли неможливим було з ріжних причин прилюдно оповістити те признання в часі доразового суду над Штайґером (розуміється, таким оповіщенням не можна вважати листа до редакції „Хвилі“), то повинно це було статися після покинення границь польської держави. Правда, в жовтні 1924 р. після переходу німецької границі таке признання наступило, але воно не мало прилюдного характеру і стало відомим польському судові, а не світові — тільки на основі принагідної реляції недостовірного польського конфідента. До тогож в тому часі було більше „граничних атентатчиків“, про що (як нпр. про Росоловського) сповіщала преса. Отже треба було, щоби **дійсний** виконавець атентату відмежував себе від мнимих добровольців. Може дехто сказати, що Ольшанський молодий і недосвідний та що він не знав, як держати себе в тій справі. Добре, алеж організація, яка дала йому доручення, мала якраз зазначену **маніфестаційно-демонстраційну мету** і мусіла мати в тій справі свою точно спрецизовану лінію поведінки. Вона кермувала кроками Ольшанського. Колиж малося на мет

Red. czas. „Dilo“ Pr. 902/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny jak Trybunał prasowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 272 (10.655) z dnia 4. grudnia 1925 r. pod tytułem: „Rozwał“ a) między słowami: ekonomicznych widnosyn... a słowami: Koły wona, b) między słowami: wony zalyszylysia... a słowami: S.o.mo pered, c) od słów: ... aż do końca tego artykułu zawiera znamiona ad a) i c) zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, ad b) występku z § 300 u. k., uznał dokonaną w dniu 5. grudnia 1925 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zagrożenie za przekroczenie ... grzywną do 400 zł. p. Lwów dnia 4. grudnia 1925 r.

Hawel.

не допустити до засуду невинної людини, то так само не повинно ся було допускати до того, щоби та невинна людина більше року була обмежена в своїй свободі і страждала в тюрмі.

Та на те хтось міг би кинути увагу, що такі огляди є побічного значіння; головне те, щоби не допустити до засуду невинної людини. Ця мета має бути осягнена признанням Ольшанського. Але на те можна відповісти, що так само вона могла бути не осягнена, колиб процес Штайґера був скінчився напр. перед двома тижнями. Бо звідки Ольшанський знав, що процес Штайґера буде тягнутися два місяці з гаком, коли передбачувалося час його тревання на місяць, найбільше на шість тижнів?

Сен. Рінґель, перший раз (під кінець жовтня), видвигаючи особу Ольшанського, висловив погляд, що Українська Військова Організація разом з Ольшанським держиться в сутінку якраз тому, щоби засудом невинного Штайґера скомпромітувати польський суд, а одночасно розєднати два недавно погоджені народи: польський і жидівський. Треба признати, що така тактика з точки погляду конспіративної, до Польщі активно ворожої організації має льогічну основу. Тимчасом Ольшанський, член тієї організації, на її приказ, не дожидаючи кінця процесу, який повинен був давно скінчитися, поступає якраз навпаки: своїм признанням, яке є або спізнене, або передчасне, не допускає до компромітації польського суду і ще цементує польсько-жидівську угоду.

На те знову міг би хтось замітити, що побут в Німеччині або вимоги куртуазійних взаємин Німеччини до Польщі або инші огляди збільшили натиск на Ольшанського, який там найшов захист, і він не мав иншого виходу, як передчасно скласти свої зізнання. Одначе Ольшанський мав час покинути Німеччину і увільнитися від цього натиску.

Як бачимо в мотивах кроку Ольшанського чи організації, яка ним руководить, не достає хребта, в них утворилася глибока льогічна прогалина, яка нічим не є виповнена.

І тому ми дозволяємо собі твердити, що признання Ольшанського в теперішній стадії не є непохитно переконуючим, що він своїм признанням не освітив таємного звою подій і їх перипетій, звязаних з атентатом на президента польської держави.

Не освітили тієї темряви й подані Ольшанським подробиці. Побут у Львові, купно палиці у якійсь крамниці, фотографування у якімсь шатрі, відвідини кіна, вигляд бомби, прохід по Львові і довкола Львова, ходження на перекуску чи на вечеру до ресторанів Райха і Нафтули, відомих ще нашим дідам і більшій половині Сх. Галичини, побут на „Вію" в театрі в Перемишлі (про що були постійні оголошення в „Ділі") і т. и. навіть не заслугує на більшу увагу. Ті подробиці зовсім не підносять достовірности признання, а навпаки з огляду на свою маловартність його ослаблюють.

Подробиці, уривочні й неповні, мало говорять. Можна їх інтерпретувати на ріжні лади здогадами і своєрідними доповненнями, одначе для обєктивного глядача вони не творять гранітових скал, на яких можна би вивести будівлю угрунтованого признання.

Як вже зазначено, темряву, що окутує подію з 5. вересня 1924 і процес Штайґера, не розсіяло признання Ольшанського. Переконуючим воно буде лише тоді, коли буде підтверджене в суді і приняте судом за достовірне.

Наскільки нам відомо, німецькі закони не вимагають, щоби перед суд ставити не-громадян німецької держави за політичні вчинки, довершені на чужій державній території. Чужодержавні громадяне находять захист в Німеччині після довершення каригідного вчинку на політичному підкладі, без обовязку ставати перед судом. Вони можуть бути тільки видані приналежній державі, якщо між Німеччиною й даною державою існує відповідна конвенція. В даному випадку той обовязок не істнує. Одначе, якщо Ольшанський чи організація, до якої він належить, бажає довести правдивість свого признання, надати йому всі признаки достовірности і не лишити ніяких темних місць в ньому і в події з 5. вересня 1924 та її мотивах, то тут єдиний шлях — стати перед суд. Коли це є виключене в Німеччині, то без сумніву буде можливим в котрійсь з инших европейських чи позаевропейських держав. Бо лише тоді, без огляду на вислід процесу Штайґера, всі льогічні прогалини в признанні Ольшанського будуть виповнені, всі темні місця (поминаючи співучасників) висвітлені, а саме признання буде непохитно переконуючим і вповні достовірним.

Під диктатом.

Ще про роскол в українській православній автокефальній церкві.

Московська „Правда" з 25. листопада 1925 р. приносить характеристику відносин, що запанували тепер у автокефальній церкві на Україні. Ця характеристика є до тої міри цікава, що ми подамо її за „Правдою" у важніщих вимках без ніяких змін. Ось вона:

„В рядах української автокефальної церкви ведеться велика боротьба. Українська православна автокефальна церква (УПАЦ.) повстала в 1921 р., а зорганізувала її група українського духовенства (дата повстання української авток. церкви невірна! — Ред.), що відділилася від патріярха Тихона та створила тоді свій церковний осередок — ВПЦР (Всеукраїнська Православна Церковна Рада). Цю групу назвали „самосвятами". Автокефальна церква має деякий вплив на Правобережу, де вона обєднує 1400 парохій. На її чолі стоїть бувший премієр-міністер уряду Петлюри Чехівський. Управляючий орган тієї церкви (священики і инші) складається у 70 відсотках з осіб, що служили в армії Петлюри — бувші отамани, хорунжі і инші. Провідники тієї церкви нераз заявляли про свою льояльність у відношенні до радвлади. Недавно зложили вони навіть відповідну декларацію на письмі до рук українського радянського уряду, в якій підкреслювали цю льояльність. Та це тільки на папері. На ділі-ж і на словах вони ведуть протирадянську, контрреволюційну пропаганду. Наприклад із проповіди одного з діячів автокефальної церкви Товкача ми довідуємося, що „автокефальний рух є не тільки церковним, але й суспільно-політичним". А якіж суспільно-політичні цілі тої „невинної" християнської громади? На це недвозначно натякає харківський єпископ української автокефальної церкви Ярощенко в одній зі своїх проповідей".

„В старині — казав він — козацтво завсіди єдналося біля церкви і зі зброєю в руках виступало під її проводом на оборону своїх національних прав". Про які національні права говорять вожди національної церкви, не тяжко догадатися, коли приглянутися ближче складові тих священиків, що недавно замінили петлюрівську зброю на рясу. Інтересний, наприклад, такий факт: 30. серпня ц. р. в 5 год. вечером улаштували автокефалісти в київському православному соборі ні з цього ні з того „помпезну" інсценізацію „Христових мук". Це було би незрозуміле, колиб Кияне не пригадали, що саме шість літ тому якраз 30. серпня і в 5. годині пополудне петлюрівські війська залишили Київ. Збіг обставин отже цілком не випадковий".

„Та коли на території УСРР, автокефальні провідники змушені тільки крадькома і натяками виявляти своє петлюрівське обличчя, то їх закордонні представники ведуть цілком відкрито протирадянську політику. Орган представництва автокефальної церкви в Канаді єпископа Теодоровича „Дніпро" дає такі інформації про СРСР, які своєю брехливістю та підлотою не уступають інформаціям „Нового Времени".

„Така політика провідників автокефальної церкви викликує обурення серед тих членів церковної громади, що відносяться до радвлади прихильно. Наслідком того дійшло накінець до росколу. В рядах автокефалістів повстала група під назвою „діяльно-христова церква" (ДХЦ.), що стала на платформі визнання і співчуття до радвлади. Перед місяцем відбувся зїзд ДХЦ, в якому взяла участь значна частина парохій автокефальної церкви".

„Рада православного братства ДХЦ випустила декларацію про завдання тієї церковної групи. В ній говориться між иншим таке: „Релігійне виховання повинно сприяти закріплюванню того соціяльного устрою, який повстав завдяки спільним зусиллям робітників і селян. Виховуючи таким чином свою громаду, українська автокефальна церква (група ДХЦ) буде тим самим боротися проти усіх тих членів громади, які прикриваючися іменем Христа, роблять із церкви знаряддя для поневолювання трудящих, знаряддя експльоатації життя і праці".

Стільки написав власний кореспондент московської „Правди". Очевидно, що ми не вважаємо за доцільне до всього цього давати якінебудь коментарі. Ми повинні тільки ствердити, що українська автокефальна церква протиставила себе дуже довго всяким впливам посторонньої деморалізації. І це свідчило про її внутрішню спаяність, про дисципліну та про велику і сильну духову гармонію. На шестому році свого істнування під більшовиками закрався в її ряди бациль розкладу. Ясно, що група ДХЦ не повстала сама зі себе, але постаралися про її повстання саміж „чуткі" опікуни тієї церкви, тобто комуністи. Суцільність української автокефальної церкви стояла їм на перешкоді. І вони її надірвали. Що це справді їхня виключна „заслуга" те повстання групи ДХЦ, видно вже недвозначно з цитованої „Правдою" декларації ДХЦ. Бо яка церква на світі зможе боротися за закріплювання того державного правопорядку, при якому урядові кличі: „геть із церквою", або „релігія — це опіюм для народу" проводять в життя ідеольоги влади? Також урядово поборюють там усі церкви. Отже „діяльно-христові церковники" — це знаряддя комуністів і їх влади, що мають на меті розложити та ослабити українську автокефальну, православну церкву на Україні. ДХЦ — це збір „автокефальних" киринників.

В. М.

Владислав Реймонт.

(Посмертна замітка.)

За Жеромським — Реймонт. У такій черзі повторялись ці два імена за їх життя, в історії останньої доби польської повісти, у такій і повторились у посмертних звістках. На рік перед смертю Реймонт зазнав почести, яку міг йому позавидувати кожний суперник; не тільки почести; Ноблівська нагорода приносила більше засобів безжурного, вигідного життя як слави, яку важко нині запевнити собі в літературі навіть найбільшими офіціяльними почестями.

Другий з черги найпопулярніший письменник умирає нежданно, так само як Жеромський. Щойно тепер може початись у критиці суперечка про те, кому з них признати перше місце. Вона може буде безконечна, як в усіх тих випадках, коли чисто зовнішні успіхи або невдачі стають для критика при оцінці письменника рівнорядними мотивами, з наскрізь індивідуальними прикметами творів. Та всі згодяться, що Реймонт дуже мало мав ворогів. Його особа та талант не вносили диссонансів ні в літературу, царину ідеольогічних напрямків, ні в суспільне життя. Нагорода Нобля могла бути щасним випадком, але цьогорічна народня маніфестація в її приводу була справжнім доказом популярности письменника, що глядів на життя радісним оком маляря, а не напів меланхолійним поглядом громадянина-діяча.

Життєпис Реймонта є в повній гармонії з його творчістю. Це історія письменника, що спершу шукає нових сильних вражінь у ріжних професіях, а згодом запевнивши собі прожиток письменською професією находить ці вражіння з такою самою легкістю як змінює своє середовище, красвид та теми намічених творів. Перша молодість минає йому на селі; від 10. року життя до скінчення школи у містечку; пізніше вагається у виборі між хліборобом, актором, залізничим урядовцем, а навіть черцем. Так виглядають „весняні бурі" неодного вразливого письменника. Акторське життя і залізниця — це бажання вічної мандрівки; праця на ріллі або молитва в келії — це бажання найти себе" в однім напрямку. Реймонт залишився мандрівником, не вибравши ні одної з тих професій, і залюбки сидів у сільській атмосфері, списуючи свої вражіння. Він любив однаково метушню великоміських центрів, що й чернечу тишу сільської закутини.

Перша доба його творчости складена з калейдоскопу перших переживань: „Зустріч", „Комедіянтка", „Ферменти", „Обіцяна Земля", „Перед світанком". У другій дав прозову епопею села „Мужиків".

У третій важився піти слідами Сенкевича пишучи історичну трильогію „Рік 1794", а навіть торкався суспільних та фільософічних тем („Опир", „Бунт"), які найменше підходили під його талант.

Велика скаля вразливости, яка скривалась у вродженім таланті Реймонта, мала ту своєрідну прикмету, що письменник не був нічим иншим як сейсмографом, що записує схоплені вражіння, не журячись завдалегідь про їх ідею. Тому й малюнки сільського життя у „Мужиках" є для одних чисто-мистецькими картинами, для инших сумлінним документом мужицької душі.

Реймонт не ішов за голосом розніженого серця; око панувало в ньому над серцем. Він мав насолоду змалювувати саму боротьбу змислів, давати голос самій природі. Тому деякі критики прирівнювали його до Золі або Бальзака. Одначе хист до широких епічних картин у Реймонта не можна рівняти зі свідомою методою натуралізму Золі або світоглядом Бальзака, який усе починав і кінчав ідеєю. Реймонт — імпресіоніст і лякався якихнебудь суспільних синтез. І саме завдяки цій стриманости він міг єднати собі симпатії всіх ідеольогічних напрямків. Та нема сумніву, що сам його талант не знявся ніколи на ті шпилі, на які піднесла його польська публична опінія, з мотивів далеких від прикмет його творчости.

М. Р.

По широкому світі.

Анґлія рахується з можливістю митового конфлікту з Німеччиною. Німеччина має намір зачинити кордони перед англійським вуглем, заявляючи, що англійський уряд субвенціонує експорт. Заведення охоронного мита в Англії схвилювало німецьких промисловців.

Президент Зєдинених Держав Кулідж, зробив нову офіціяльну заяву, що його становище до Ліги Націй є незмінене. Якщо Зєдинені Держави одержать запрошення взяти участь у конференції роззброєння, про участь рішатиме конгрес. Ця заява має на меті пригадати ще раз Франції потребу роззброїтись.

У Сирії французькі війська по останніх успіхах мають надію незабаром скінчити війну.

Де Валера провідник ірляндських незалежників протестує проти порозуміння щодо розмежування границь у північній Ірляндії.

Віче в Судовій Вишні.

Судова Вишня 28. листопада.

Дня 26. листопада відбулося в Судовій Вишні в салі „Народнього Дому" велике віче. Отсрив його місцевий адвокат д-р П. Гайдучок. До президії вибрано: о. В. Полянського (предсідник), А. Рибачеського і М. Тиндика (заступники), студента В. Шота (секретар).

Реферат у справі земельній виголосив д-р П. Гайдучок. Принято відомі резолюції. Реферат у справі шкільній виголосив делеґат УНДО. дир. І. Герасимович зі Львова.

В дискусії над рефератом д-ра П. Гайдучка забирали голос м. ін. два доморослі комуністи. Вони гудили Парляментарну Репрезентацію: мовляв — вона йде за поміщиками; промовляли теж проти оснування комітетів оборони землі. Демагогам відповів референт. У вічу взяли участь виключно селяне й міщане (800 осіб). Разило відсутність інтеліґенції, хоч прим. духовенство повідомлено про віче на соборчику.

Радянська Україна.

Відносини в школі.

В наших руках приватний лист одного вчителя з Харкова. Про внутрішні відносини в школі пише він таке: „Важко працювати, коли нема чогось сталого. Що року щось нове, все нові експерименти. Я витратив чимало часу на те, щоби виготовити плян праці в школі на протяг цілого року на основі урядової шкільної програми. Аж тут зараз приходить зовсім нова урядова програма навчання. І вся моя праця пішла шкереберть. Письменство мусимо пристосовувати до виробництва, селянства, краєзнавства та громадознавства (це значить на основі письменства вчити тих предметів). Мусимо вчити дітей писати справоздання (доповіді), реферати, дописи до газет, а крім цього вчити їх судити, то значить вести засідання судів, зібрань, а далі писання протоколів із засідань та виголошування промов. На жаль ці діти не вміють добре ні писати ні читати. Роблять силу силенну похибок, бо немає часу на технічні вправи. От і мудруй, як знаєш. Мені цього року доведеться викладати і російську мову. Буду провадити паралелізм. Всі установи українізуються а перш за все школи. Хоч ворогів українізації ще дуже багато, перш за все серед зросійщеної інтеліґенції, то вона все таки помітна по всіх установах." Лист з дати: Харків, дня 25. X. 925.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Союз Народів.

На інавґураційнім засіданні Союзу Народів предст. Болгарії заявив, що Болгарія годиться на рішення слідч. комісії в справі гр.-болг. конфлікту. Предст. Греції приймає рішення, але не годиться на кару, яку слід би наложити на Болгарію. Застерігає собі відклик до міжнар. трибуналу справедливости в Гаазі.

Америка, Німеччина і СРСР. запрошені до С. Народів.

Англійські часописи потверджують, що Рада Союза Народів задумує вислати запрошення до Зединених Держав, Німеччини й СРСР., щоби вони взяли участь у приготовних працях комісії для справ розаброєння.

Домашня війна в Китаю.

Чанг-Тсо-Лін, котрого оборонну лінію переломили зовсім прихильники Куо-Сонг-Лінга, уступив на Мукден. Війська Куо-Сонг-Лінга вжили підступу: вдали перемиря, вислали до Чанг-Тсо-Ліна парляментарів, що хочуть піддатися. Чанг-Тсо-Лін, не підозріваючи нічо, не був обережний. Куо-Сонг-Лінг ударив на крило армії Чанг-Тсо-Ліна і приневолив його панічно втікати до Мукдену. Часть його війська вратувалася від розбиття й укріпиться мабуть на лінії ріки Ліее. Чанг-Тсо-Лін понехав оборону столиці Манджурії. В місті переполох. Чанг-Тсо-Лін бачучи безуспішність, заявив, що усунеться з політичного життя й кинув Мукден. Японці, що живуть у Мукдені й околиці просять помочі в Японії для охорони життя й майна Японців. Купці втекли на Корею. Японія вишле до Мукдену свої війська.

Коли Німеччина вступить до С. Народів.

Визначний нім. політик заявив представникові Швайц. Тел. Аг. що Німеччина могтиме вступити до Союза Народів щойно в березні 1926 р. Німецька громадська думка жде вислідів льокарнських договорів. Доки не евакуовано зовсім кольонської смуги і не введено полекш в инших смугах, годі говорити про приступлення Німеччини до С. Н. Ждуть теж прискорення плєбісциту в басейні Зари.

НОВИНКИ.

— Конфіската. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за 19 рядків статті „Лист з Югославії" і 10 рядків статті „В наймах".

— З українського життя в Харбіні. Храмовий празник української св. Покровської Церкви випав дуже величаво. Маси Українців виповнили вщерть церкву і прилягаючі коридори. Богослуження відправляло кількох священиків в українській мові, також хор співав рідною мовою. Зворушення народу велике. Після закінчення свята засіли присутні громадяне до столів у будинку церкви, де при шклянці чаю підкреслили цю урочисту хвилю й доказали, що Українці в часі великого лихоліття вміють єднатися й постояти в обороні своїх прав. — У неділю 25. жовтня група українських студентів і громадян улаштувала прогульку в китайське місто Фу-дя-дян. Учасники мали національні відзнаки й оглянули ріжні установи, школи, заводи, крамниці, майстерні, театр, парк і т. п. — До головного поліційного управління внесла вже ініціятивна група громадян Харбіна за підписом Г. Пештича, В. Осадчого, С. Сокольникова, М. Дяченка, Г. Тонького, Н. Шеґульки, М. Козловського й А. Лобая статут Кодуса (Комітету допомоги Українському студенству) на затвердження. — Трупа Кармелюка-Каменського ставила в Желсобі песу: „Кохайтеся чорнобриві, та не з Москалями". Вистава пройшла гарно. (Українське Життя).

— Спростування. Прочитавши в 269 ч. „Діла" допис з Ярослава, почуваюсь до обовязку спростувати наведену в ній несправедливу оцінку праці п. інж. Дмитра Кашубинського з нагоди Шевченківського свята. В імени правди зазначую, що п. інж. Кашубинський тільки не диригував тоді хором, ставувши на естраді, але й особисто вишколив його з великою посвятою терпеливости і свого музикального знання. Як цей хор вивязався зі своєї задачі, може служити доказом оцінка одного присутнього на цьому святі визначного гостя зі Львова, поміщена у травні ц. р. в „Ділі". *Методий Гебус.*

— Морози. Мороз відвідав не тільки нас. Чужинні часописи повідомляють, що до 6-го н. м. у Берліні було 11 степенів (нище зера), у східній Пруссії — 16, в инших частинах Німеччини від 10—12 степенів, у Мюнхені мороз дійшов до 26 степенів. У Швеції в тім самім часі мороз доходив до 33 степенів. Навіть в усій Франції настала студінь. В околицях Вогезів та Альп температура доходила до 19 ст. нище зера. У Вогезах сніг упав на 60 цм. У Варшаві було 6 степенів.

— Розвій радія в Німеччині. Дня 1. листопада ц. р. було у Берліні 375.481 радієвих абонентів, 45.953 у Бресляві 61.360 у Франкфурті та Касселі, 103.869 у Дрездені та Липську, 86.593 в Мюнхені та Норимберзі. Загальне число осіб, що має в Німеччині абонамент на радіо є 872.695.

— 25-літній ювилей жіночої адвокатури. Кілька днів тому святкувала Француженка Жанна Шовен, адвокат, 25 літ. ювилей своєї професії. 1. грудня 1900 р. увійшов у силу в Франції закон, що жінки-адвокати можуть виконувати свою професію. Пані Шовен мусіла боротись чотири роки за це право, по одержанню диплому. Нині у Парижі є 143 жінок адвокатів.

— Світло без тіни. Один французький інжинір винайшов „чудесну лямпу", якої світло не кидає тіни. Світло без тіни відоме вченим уже давно, але такі апарати як Рентгенівські є дуже дорогі та складні. Новий винахід Француза є дешевий та простий. Він держить покищо в тайні, яким робом нове проміння переходить крізь людське тіло, дерево та инші металі. Це нове світло може відгравати чималу ролю в хірургії, коли тінь перешкаджає при операціях і при циркографії, для швидшого зроблення клішів. Нове світло зимне; електрична енерґія, що йде звичайно на тепло, перетворена в світло.

— Подвійне життя. Американські часописи описують широко новий випадок відомої в науці недуги „роздвоєння я" одиниці, яка трапилась одному банкирові Уілієнсонові, в місті Оклягома. Щойно по його смерти, з його тестаменту дізнався загал про тайну його подвійного життя. Одного дня, десять літ тому, він прокинувся в однім готелі і ствердив, що утратив память свого минулого, всього того, що звязане з його особою. В кишенях його грошей не мав ніяких паперів. У готелі записав себе як Мілс. Не знав, ні звідки тут узявся, ні, де раніше був і чим займався. Мусів почивати життя наново. Дістав скромну посаду в одному банку і поволі дійшов до становища директора. Нові приятелі, яким він виявив свою пригоду, не хотіли вірити в неї. За радою одного з них, він дав оголошення до часописів зі своєю фотографією і з дійсним прізвищем, шукаючи рідні. Зголосилась листовно сестра, подаючи до відома, що на фотографії пізнає свого брата, який щез без сліду кілька літ тому в Пенсильванії. Невідомо, чи Уіліємс пізнав при зустрічі свою сестру. Він не вернувся до свого рідного міста і заховав свою тайну аж до гробу.

— З шахових змагань. З нагоди міжнародних змагань шахістів у Москві, німецькі часописи присвячують щодня чимало місця двом головним майстрам цих змагань: Ласкерові та Капаблянці, ставляючи питання, чи Капаблянку справді можна вважати дійсним переможцем над Ляскером. При цьому подають кілька біографічних даних обох шахістів. Капаблянка уродився у Гавані 1888 р. Грає в шахи вже як 3 і пів-літня дитина. Як 12-літній хлопець є він чемпіоном острова Куби. В 16 р. життя як член світового шахового клюбу в Ню-Йорку звертає на себе загальну увагу. Кількох багатих Американців піддержує його финансово, в наслідок, що він займе місце по чемпіоні Зединених Держав Маршалові. В 1911 р. у Сан Себастіяно виграває з такими майстрами як Рубінштайн, д-р Відмар, Тарраш та Немцович. Потім приходять успіхи в 1918 у Ню Йорку, в 1919 в Гастінгс, в 1922 у Льондоні. В 1914 р. зустрічається вперше з Ляскером у Петербурзі і програє. Зате виграває 1921 р. у Гавані, де Ляскер, як кажуть, не міг перенести великої спеки. Ляскер ур. 1868 р., студіював в університеті Гайдельберґу математику, а одержавши степень доктора, виключно присвятив себе шахам від 1890 р. 25 літ був він майстром у цій царині, лишивши позаду відомого методика д-ра Тарраша. Німці звертають увагу, що титул світового мистця повинен належатись тому, який не тільки поборов усіх своїх суперників, але й доказав свою постійну перевагу у грі, при рівних умовинах. На протязі останніх 14 років ці два шахісти є постійними суперниками. Але нині виринають уже нові. — Боголюбов, який покищо стоїть на першім місці, вводить нові елементи гри, звані „неоромантизмом" і 19-літний Торре вийшов переможцем у партії з Капаблянкою, — лишаються ще такі суперники як Маршаль та Романовський, Рубінштайн, і поза грою: Альохін.

— Французька книжкова продукція осягнула в 1924 р. 8.987 книжок. З того на літературу припадає 2.451, (в тім 1.148 романів і оповідань), на господарство й соціяльні науки 2.005, на історію 1.232, на виховання 920, на медицину 719, релігію 728, на точні науки 378, на географію і подорожі 324, на мистецтво 717 книжок. Українці, щодо числа рівні Французам, продукують ледви 10 проц. книжок в порівнанні з Францією.

— „Достава" пригадує своїм членам, що Загальні Збори відбудуться у Львові у вівторок 8. ц. м. о год. 5. попол. при вул. Домініканській 11. 909 1—1

[redacted]

[redacted]

Біржа.

Львів, 7. грудня 1925.

Гроші.

Америк. дол. 9·00 — 9·10 канад. дол. 8·80 — 8·90, чеські кор. 0·21·00 — 0·22·00, леї 0·3·75 — 0·04·00, франки фр. 0·29·00 — 0·29·50, фр. швайц. 1·30—1·35, англ. фунти 40·00 — 41·00.

Золото. 20 кор. 34·50 — 35·50, 20 франк. 32·00—32·50; 20 марк. 38·00—38·50; 10 руб. 44·50—45·50.

Збіжжа.

Пшениця краєва з 1925 р. 29·00 — 31·00 жито галицьке з 1925 р. 20·50—21·50, ячмінь галицький бров. —.— до —.—, овес гал. 21·00—22·00.

З судової салі.

Процес Штайґера.

Сорокперший день розправи.

По одногодинній перерві оголосив провідник Трибуналу в суботу постанову трибуналу, в якій відкидує усі внесення оборони і прокуратора, за виїмком внесення про переслухання батька Орлицької д-ра Кона з Рівного і внесення на відчитання актів з розправи, що велася в повітовому суді проти Пастернаківної за помешкання.

Переслухання свідків.

Свідок д-р Маврикій Кон, лікар у Рівному, батько Орлицької зізнає, що його донька приїхавши зі Львова до дому коло 12. вересня 1924 р. спочатку не розказувала про атентат. Коли ж довідалася про дороговий суд, тоді сказала батькові, що була свідком атентату, та бачила лет бомби. Свідок тоді спитав доньку, чому вона не зголосилася до суду. На те дістав відповідь, що вже її зголосився до родини Штайґера, але якось тоді з її услуг ніхто не хотів користати. Тоді вона твердила, що виконавцем атентату не був Штайґер, але якийсь чоловік у темному вбранню та в чорному капелюсі. Про инші подробиці свідок доньки не випитував.

З черги відчитав трибунал акти з розправи проти Пастернаківної. З актів виходить, що Пастернаківна зажадала від податкового екзекутора, що хотів фантувати річи інж. Щепаньского, леґітимації. Коли той не хотів, то вона замкнула його на ключ і тим примусила екзекутора вилеґітимуватися. На розправі Пастернаківна оправдувалася, що екзекутор зайшов до неї замісць до помешкання інж. Щепаньского. В результаті прокуратура приняла проти неї всякі доходження за злочин з § 93 (публичне насильство) та доручила потягати її до карної відповідальности за особисту зневагу урядника. Одначе і в тому напрямі доходження проти Пастернаківної вже давно припинили.

Промови оборонців.

До слова прийшов оборонець д-р Ляндав. Його промова тривала цілу годину. У ній старався оборонець умотивувати нові внесення чи краще старі вже поновлені внесення, які вже відкинув трибунал. Оборонець доказує, що внесення мають на меті виказати цілковиту правду. Аналізуючи зізнання Ольшанського, старається доказати, що вони правдиві а не скомбіновані на основі опублікованого процесового матеріялу. Далі гльорифікує він геройські вчинки Ольшанського з того часу, як він на 14-ому році життя вступив до українського війська. В результаті оборонець вносить, щоби трибунал промовив усі ті подробиці, які подав у своїх

подробиціх Ольшанський. З огеми домагається він провірки усіх тих подробиць, що їх подав Ольшанський відносно свого побуту вльоха в Перемишлі та у Львові аж до втечі за кордон. Коли на думку, оборонця витвиться правда в тих подробицях, то буде не незаперечний доказ правдивости всіх його зізнань. Далі д-р Лендвай розглядає справу бомби. Він каже, що про бомбу зізнавали зотерер усі цілком інакше, ніж це зробив Ольшанський. Усі зізнавали, що бомба належить до типу т. зв. „готових" бомб. Ольшанський зізнав, що вона належить до типу т. зв. „ударних" бомб. Перші запалюються при допомозі ґнота а другі при допомозі удару. Оборонець домагається також переслухання цілого ряду свідків, на які перед тим трибунал не погодився.

Прокуратор супротивився тим внесенням д-ра Ляндава, а в справі деяких погодився на остаточну рішаючу трибуналу. Кінчив свою промову прокуратор ось як: „Пан оборонець д-р Ляндав закінчив свою промову уступом, який мене направду здивував, бо порушив питання про можливість евентуального перекупства Ольшанського та зізнавання його за гроші. Я висловлюю своє здивування з того приводу, бо не знаю, на якій підставі пан оборонець порушив цю кв стію. Бо ж ні з розправи, ні зі зізнань свідків, ні з документів нічого подібного ми не довідалися і ніхто про це на розправі ні словом не згадав. Не знаю, чи йшло пану оборонцеві, про розбудження, чи про пробудження такого підозріння. Про те я говоритиму в моїх кінцевих висновках, але вважаю це у всякому випадку за незвичайно характеристичний факт та полишаю його оцінці трибуналу та панів суддів присяжних".

Д-р Грек у своїй промові застановлявся теж над справою бомби а крім цього заперечував, немов би то жидівська фінансерія перекупила Ольшанського. У своїх твердженнях опирається д-р Грек на ревеляціях, які принесло „Слово Польске". Для вияснення тої справи д-р Грек підкреслює, що ціла лава оборонців боронить Штайґера безінтересовно, з почуття кровних, расових і релігійних звязків. Тільки д-р Грек дістає за оборону гонорар, який всеж таки є далеко менший ніж сума сто тисяч долярів. Потім ставить д-р Грек цілий ряд внесень.

Д-р Рінґель підтримує у своїй промові усі внесення д-ра Ґрека а зокрема домагається покликання на свідків Франц озової та інж. Куттена, яких вже раз переслухували перед судом у справі Штайґера.

Прокуратор усім тим внесенням противиться.

Відчитування зізнань.

Споміж усіх відчитуваних актів замітними були тільки зізнання надком. поліції Брожиньского і Юлія Фрідріха, секретаря польського посольства у Відні. Свого часу влада вислала надком. Брожиньского до Відня з метою прослідити політичну діяльність Штайґера на віденському терені в часі його побуту у Відні. Надком. Брожиньский оперся у своїх зізнаннях на інформаціях, що їх отримав від секретаря польського посольства Фрідріха. Отже згідно з тими інформаціями Штайґер стрічався у Відні з віденським комуністом Зиґмунтом Ротом і був членом секції польської комуністичної партії у Відні. Рот удержував постійні звязки з комуністичною партією в Польщі а головно з якимсь Михайлowом у Варшаві, що зорганізував окрему комуністичну групу п. н. „Михайлівців". Отже від імени тої групи мав виступати Штайґер. Поза тим надком. Брожиньский не вспів зібрати ніяких інформацій у справі Штайґера на віденській поліції, що обтяжували би обвинуваченого. Зізнання Фрідріха потверджують усе те, що зізнав Брожиньский. Обвинувачений Штайґер заявляє, що всі ті зізнання не мають ніяких реальних підстав а є одною видумкою.

* * *

В актах процесу Штайґера находяться зізнання д-ра Ізраеля Вальдмана і Натана Ранда, зложені ними у віденській поліції. Ці зізнання є — очевидно — ревеляційного характеру. Яка їх вартість, свідчить між иншим лист українського журналіста з Берліна Івана Проця, висланий ним до дирекції віденської поліції. Приводимо відпис цього листа в перекладі на українську мову в цілости:

Берлін, 26. листопада 1925.

До Дирекції поліції у Відні.

Як довідуюся з щойно надісланої мені віденської газети „Дер Морґен" з 23. листопада 1925 р., п. радник д-р Барбер стягнув у віденськім поліційнім бюрі дня 12. листопада пр. протокол з п. Натана Ранда*), в якому подаються мої мнимі вискази, пророцтва і т. п., висказані нібито мною перед п. Рандом у звязку з терором у Східній Галичині.

Заявляю отсим, що всі зложені до протоколу вискази, що їх п. Ранд вкладає в мої уста, є виссані з пальця, бо я ніколи нічого такого не говорив.

Так само не міг я подавати п. Рандові якинебудь інформацій про атентат на президента польської держави „в часі одного проходу при кінці серпня 1924 р.", бо я мешкаю від 26. травня 1924 р. стало й безперервно в Берліні, від того часу не був ніколи у Відні, отже й не міг побити з п. Рандом ніяких проходів у Відні і тим самим не міг ані висказуватися про атентат, ані він не міг мені „робити з того приводу ніяких уваг".

Про евентуальнім судовім переслідуванні п. Ранда за фальшивих зізнань перед вашою установою, поставлюся Високій Дирекції поліції до цілковитої розпорядимости.

З високим поважанням
Іван Проць.
Берлін-Шенеберґ, Eisenacherstr. 53|IV.

---

*) Натан Ранд, буковинський Жид, без вищої освіти, належить до людей, яких повоєнна каламутня хвиля викинула на беріг публичного життя і які промишляють в життю ріжними способами і засобами, не звязуючими себе загально принятими моральними принципами. Вони виринають всюди і стають „діяльними" в кожній справі, де заносить подихом легкого заробітку. Н. Ранд служив і в українській галицькій армії — розуміється в запіллі та був ставлений перед військовий суд за дефравдацію і засуджений на кілька місяців тюрми. Опісля „промишляв" у Відні в „політиці", а одночасно теж через якісь „нечемности" був кримінально караний. Тепер, як бачимо, він примазався до справи атентату. А спонукою до таких його ділань є боротьба за легкий хліб.

Нові книжки і видання.

Іван Раковський: НАША ЗЕМЛЯ, її утворення, будова і минувшина. Основи ґеольоґії, Львів 1925. Накл. фонду „Учителя", ч. 9, ст. 150.

„ЛІТЕР.-НАУК. ВІСТНИК", кн. XII, грудень. Зміст: Мик. Матвіїв-Мельник: Ембльт, драм. ескіз. — М. Хвильовий: Завулок. — Ол. Стефанович: Із циклю „Зимне". — М. К. Білий лис (докінч.). — Д. Донцов: Українсько-совітські псевдоморфози. — Ю. Липа: Тарасівці. — В. Біднов: Дмитро Яворницький. — М. Голубець: Лист до редакції. — П. Кармаський: Ми вже мерці.

„ПОЛІТИКА", двотижневий огляд нац. життя, ч. 4. Зміст: 1. Церков і нація. 2. В. Кучабський: Геополітика. 3. В. Паневко: В соті роковини Сен-Сімона. 4. В. Залозецький: Політик-організатор. 5. В. Бачинський: Національні меншости в політичній теорії і практиці. 6. Біжучі справи. 7. Книжка і часопис.

„СВІТ", Ілюстрований журнал, ч. 15—16. Зміст: *Мих. Рудницький*: Цікава книжка. *Василь Бобинський*: Стріла. *Д-р В. Левицький*: Старинний Галич. Варварський каприз. *Е. А. По*: Ельдорадо. *В. З.*: Володимир Дорошенко (З нагоди 25-ліття літературної праці). *Василь Стефаник*: Morituri Михайло Фрунзе. З Гуцульщини. *Д-р А. Б.* Китай і Європа *О. Залеський*: Ювілей Бортнянського. На Україну. 50-літній ювілей праці З українського промислу. Видавництво „Друкар". Кооперативне свято в Станиславові Дрібниці. — Веселий куток. Загадки ІЛЮСТРАЦІЇ: Розкопки в Єгипті: Гробниця фараона Нактон-Амона з 1550 р. перед Хр. Василь Бобинський — світл. „Спорт" Старинний Галич: Вид з замку на Галич; Руїни замку; Фронтовий вид руїн; Давня церква Пантелеймона; Руїни княжої церкви в Крилосі; Входові двері княжої церкви в Крилосі — світл. інж. Гузара. Володимир Дорошенко — світл. „Спорт". М. Фрунзе. З Гуцульщини: Річка Рибниця в Косові; На писаному камені: Захід сонця; Писаний камінь в Ясенові: Перед бурею — світл. М. Сеньковський. Дмитро Бортнянський. Галина Орлівна і Клим Поліщук. Осип Гузар. Перша українська фабрика „Нова Фортуна" у Львові: Загальний вид фабрики; Варення мармеляди; Варення цукру; Робітня. Надзірна Рада і Управа „Друкаря" Кооперативне свято в Станиславові.

НОВА ХАТА, журнал присв. модам і справам домашнього жіночого господарства. Ч. 7. Зміст: Українське жіноцтво в громадянській праці. О. Ver: Сніг, Ф. Р. Шатобріян: Останній з роду Абенсерагів. — Д-р В. Ю. Кісілевський: Канада та її звірі. — Останні новости в моді. — Чотири темпераменти. — Плекання рук. — Добра господиня.

„ЗИЗ" календар-альманах на 1926. Зредаґував Галактіон Чіпка. Накл. власним. — Зміст: Астрольоґічні пророцтва і господарські поради. — Chat noir: Поворот. Г. Чіпка: Жертва патріотизму. — В. Островський: Реформа любови в звірячому світі. — Вузлик. — Мала баба три сини, а всі були Русини: Русин вояк, Русин політик, Русин вчений. — Д-р Ордан: Тайна турецької амбасади. — Б. Рушич: Дві концертові точки. — Вибрані анекдоти вибраного народу. — Остання ціль жінки. — Княжна Ганна. — „Ми! Із циклю В. Будзиновського. — Москалі між собою. — Нещасне кохання або Ганзя утопилася. — За сповзуками.

„СВІТ ДИТИНИ" ч. 10. Жовтень. Зміст: Р. Завадович: Бабусина казка. — О. Білоусенко: Безконечні казочки. Під зиму. — Дідусь Тарас: Розумні діти. М. Мацюр: Сверщок і комашка. — П. Люпенко: Пестійка Лев. — О. Білоусенко: Сестра. Т. Садюк: Новий дім. В. О. Конопрвіцька: Щасливий день. — М. Рубакин: Як звірята працюють. — Г. Костельник: Раніщня мол тва дитини. — Веселий дзвін. — Забави.

ВІРА І НАУКА. Євангельський релігійно-просвітній часопис. Станиславів, ч. 3. Зміст: Як євангелізувати. — В справі Собору. — Чи буде нарід утримувати євангельські церкви? — Євина розмова з діяволом. — Початок і розвій літургічного богослуження. — Як зростати в біблії. — Товаристь. — Устрій євангельської громади. — Студія біблії. — З євангельського руху в Галичині. — Євангельський рух між Українцями у світі. — Від наших читачів. — Велика Україна. — Свят, свят, свят наш Господь (окл.). — Людська втіха, Боже Душе (окл.). — Сховай мене, мій Боже (окл.). — З новітних відкрить і дослідів (окл.) — По просторому світі (окл.) — Ріжні вісти (окл.) — Церковні і редакційні звідомлення (окл.).

Михайло Обідний: „Як охоронялися памятки", ст. 16.

✝ Посмертні згадки.

О. Антін Рудницький, декан і парох в Богородчанах, голова Кружка „УПТ", довголітний голова філії „Просвіти", член виділів всіх місцевих товариств, помер 5. грудня н. р. в Богородчанах в 60-році життя по короткій і важкій недузі.

Рідна земличця, котрій Він до останньої хвилі життя так вірно служив, хай буде Йому пером! В. И. П.!

ОПОВІСТКИ.

Український хор Д. Котка.
У середу 9.XII. м. Ланьцут.
У четвер 10.XII. м. Ярослав.
У пятницю 11.XII. м. Краків.
У понеділок 14.XII. м. Краків.
765 25—?

Управа Т-ва „Госп. спож. спілка Сила", кооп. з обм. пор. в Делятині взиває отсим всіх членів, котрі не доповнили до сего часу своїх уділів до висоти 10 злп. доповнити їх найдальше до 1. січня 1926 р. Хто до сего часу не доповнить свого уділу, буде після § 12. статута виключений з Т-ва без окремого повідомлення, на підставі ухвали Загальних Зборів з дня 7. IX. 1924 т. 8. 905 2—3 УПРАВА.

Вп. інж. Павло Волосевич жертвував для шкіл УПТ. ім. Б. Грінченка у Львові 275 кг. оливи до підлоги. За щедрий дар складає щиру подяку **Головна Управа УПТ.** 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.